

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO XLI

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

Το πιο κάτω υλικό συμπληρώνει αυτό που ήδη περιέχεται στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ,
στη διεύθυνση:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/latinika/ypost_yliko_c_lyk.html

ΜΑΘΗΜΑ ΧΛΙ (Lectio prima et quadragesima)
ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ

ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Είναι προτάσεις επιρρηματικές.
- Λειτουργούν ως β' όρος σύγκρισης
- Εκφέρονται με:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

(ΑΠΛΕΣ ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΕΣ)

Η σύγκριση αφορά σε μια πραγματική κατάσταση

1. *atque (ac), et ...* [όπως]
στην κύρια: επιθ. ή επίρρ. ισότητας,
ομοιότητας και τα αντίθετά τους
2. *-ita /sic ... ut, sicut*
[έτσι... όπως]
Εκφράζουν τρόπο.
3. *-tam... quam* [τόσο... όσο]
στην κύρια: επιθ. ή επίρρ. θετικού
βαθμού
-tanto /eo ... quanto /quo
και επιθ. ή επίρρ. συγκριτ. βαθμού
-tantus ... quantus
tantum ... quantum
-talis... qualis [τέτοιο... που]
Εκφράζουν ποσότητα, ένταση
βαθμό, ποιότητα.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

(ΥΠΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΕΣ)

Η σύγκριση αφορά σε μια υποθετική κατάσταση
(βλ. *si*)

ut si
velut si
tamquam si
quasi
proinde quasi } [σαν να]

-είναι υποθετικοί λόγοι, που
παραλείπεται η απόδοσή τους
-για τους χρόνους: βλ. ακολουθία
χρόνων υποτακτικής

Τα *tamquam*
sicut
quasi,
χρησιμοποιούνται με
ουσιαστικά ή μετοχές.

Παραδείγματα:

Similiter scribo ac sentio.
Alia scribo ac sentio.
Sic dicit, ut sentit.
Nemo tam stultus est quam ille.
Quanto celerius, tanto melius.
Tantum scimus, quantum memoriā tenemus.

Sic loqueris, quasi omnia scias.

Να μελετήσετε τις πιο κάτω παραβολικές προτάσεις και να τις αναγνωρίσετε (εισαγωγή, εξάρτηση, εκφορά, δικαιολόγηση εκφοράς)

1. Eum ut puer magistrum honorābat. (Lectio V)
2. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. (Lectio VI)
3. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies. (Lectio X)
4. Vinum a mercatoribus ad se importāri non sinunt quod eā rē, ut arbitrantur, remollescunt homines atque effeminantur. (Lectio XV)
5. Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur. (Lectio XX)
6. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; (Lectio XXVII)
7. Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat. (Lectio XXIX)
8. Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerāti sunt et cupide Scipiōnis dextram osculāti sunt. (Lectio XXXIV)
9. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset. (Lectio XXXIX)
10. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquāris, sermōne abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. (Lectio XLI)
11. Sic ergo vive, ut viri antīqui, sed sic loquere, ut viri aetātis nostrae; (Lectio XLI)
12. «tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inaudītum». (Lectio XLI)
13. Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. (Lectio XLIV)
14. eum esse putant quasi commūnem urbem et civitātem hominum et deōrum, et unum quemque nostrum eius mundi esse partem; (Lectio XLVI)
15. Ut enim leges omnium salutem singulōrum salutī antepōnunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitāti omnium plus quam unīus alicuius aut suae. (Lectio XLVI)
16. Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit. (Lectio XLIX)
17. Nam Scipio Aemiliānus aequae malam imperii magistram iudicābat inopiam atque avaritiam. (Lectio L)

Λεξιλόγιο

antiquus -a -um → antiquior -ius → antiquissimus -a -um: αρχαίος / vir, viri, αρ.2: ανήρ / plane (επίρρ.): καθαρά / dilucide (επίρρ.): με διαύγεια (<lumen, lumīnis, ουδ. / lux, lucis, θ.: φως) / cum (πρόθ.) + αφ.: μαζί με (κοινωνία) / loquor, locutus sum, loqui, αποθ. γ': μιλώ (cum aliquo) / colo, colui, cultum, colēre, γ': καλλιεργώ, (εδώ:) κατοικώ / aetas, aetātis, θ.3: εποχή, ηλικία / dico, dixi, dictum, dicēre, γ': λέγω / verbum -i, ουδ.2: λόγος / utor, usus sum, uti, αποθ. γ': χρησιμοποιώ (+ αφαιρ.) / proinde quasi (παραβολ. σύνδ.): σαν να / mater, matris, θ.3: μήτηρ / sermo, sermōnis, αρ.3: λόγος, λόγια / abhinc (χρον. επίρρ.): εδώ και / obsoletus -a -um: απαρχαιωμένος, ξεπερασμένος, σε αχρηστία / (obsolesco, obsolevi, obsoletum, obsolescēre, γ') / nemo (αόρ. αντ.): κανείς / scio, scivi (scii), scitum, scīre, δ': γνωρίζω, μαθαίνω / intellego, -

lexi, -lectum, -legēre, γ': καταλαβαίνω / volo, volui, velle, γ': θέλω / ineptus -a -um: άκαιρος, ανόητος / tacēo, tacēi, tacētum, tacēre, β': σωπαίνω / consequor, -secutus sum, -sequi, αποθ. γ': πετυχαίνω, ακολουθώ / inauditus -a -um: ανήκουστος, πρωτάκουστος (<audio, -ivi, -itum, -ire, δ') / antiquitas -ātis, θ.3: αρχαιότητα / placeo, placēi, placētum, placēre, β': αρέσω / honestus -a -um: τιμημένος, ευπρεπής, αξιοπρεπής / modestus -a -um: σεμνός, κόσμιος / vivo, vixi, victum, vivēre, γ': ζω / ergo (σύνδ. συμπερ.): επομένως / scribo, scripsi, scriptum, scribēre, γ': γράφω / pectus, pectōris, ουδ.3: στήθος, καρδιά / tamquam (σύνδ. παραβ.): σαν / insolens -ntis: ασυνήθιστος (<soleo, solitus sum, solēre, ημιαπ. β') / scopulus -i, αρ.2: σκόπελος, βράχος / quin (ερωτ. επίρρ.): γιατί δεν / inauditus -a -um: ανήκουστος, πρωτάκουστος

Επανάληψη!

- αποθετικά ρήματα
- προστακτική

Προσοχή!

- σύνταξη απαρεμφάτου, όταν εξαρτάται από παθητικό τύπο λεκτικού ρήματος
- ανάλυση μετοχής σε δευτερεύουσα πρόταση

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να γράψετε τη μετάφραση του κειμένου του μαθήματος XLI.
2. Να κάνετε πλήρη αναγνώριση όλων των δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου.
3. Να αναγνωρίσετε τις εξής παραβολικές προτάσεις:
 - Nos similiter scribimus ac sentimus.
 - Scripserunt contra atque sentiebant.
 - Haec sicut exposuit, ita vidit.
 - Nemo tam pulcher est, quam ille.
 - Tu dixisti nobis alia ac imperator nuntiaverat nobis.
 - Ita superba est, quasi omnia sciat.
 - Sic Romani timebant, velut si imperiti bellandi essent.
 - Quo magis pecuniam petebat, eo magis accipiebat.
4. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση των τύπων (από το κείμενο): locuti sunt, dicuntur, utebantur, loquaris, uteris, vis, consequaris, scriptum est, fugias, vive, loquere
5. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό:
 - Tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum.
 - Sic ergo vive, ut Romanus antiquus, sed sic loquere, ut homo aetatis nostrae.
 - Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis?
 - Nolite facere ea, quae noceant patriae.
 - Dicite nobis, pueri, quid velitis.

6. Να μεταφράσετε στα Λατινικά:

Πρέπει αυτοί που μιλούν (= μετοχή) να αποφεύγουν σαν τον χειρότερο εχθρό τους τα ασυνήθιστα και πρωτάκουστα λόγια.

7. Να υποδείξετε πού τονίζονται οι πιο κάτω λέξεις και να εξηγήσετε το γιατί:

obsoletō, intellegere, memoria

8. Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά κτλ)

9. Τι γνωρίζετε για τον αρχαϊσμό του 1^{ου}-2^{ου} αι. μ.Χ.;

Συντακτική ανάλυση παραβολικών προτάσεων μαθημάτων XXVI-XLI

1. «Ita est» inquit Accius «**ut dicis**; (XXVII)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

2. Praedōnes postes ianuae **tamquam sanctum templum** venerāti sunt et cupide Scipiōnis dextram osculāti sunt. (XXXIV)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

3. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, **quale ex illā fieri optimum posset**. (XXXIX)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

4. Tu autem, **proinde quasi cum matre Evandri nunc loquāris**, sermōne abhinc multis annis iam obsolēto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. (XLI)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

5. Sic ergo vive, **ut viri antīqui**, sed sic loquere, **ut viri aetātis nostrae**; (XLI)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

6. «**tamquam scopulum**, sic fugias verbum insolens atque inaudītum». (XLI)

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____